

خرگوش قطری و لاک پشت ایرانی

در بازار آل ان جی دنیا

احتمالی گاز ایران از اروپا تا شرق آسیا، از کشورهای همسایه ما در حاشیه خلیج فارس تا روس‌ها و آمریکایی‌ها وارد مذاکره شده‌اند و هر چه می‌گذرد قراردادهای را نهایی می‌کنند، چه اینکه در بازار آل. ان. جی اول باید خریدار داشته باشد. در این میان اما مذاکرات ایران با خریداران هم با کندی پیش می‌رود و سرمایه‌گذاران هم فقط وعده همکاری می‌دهد و تلاش دارند تا از ایران زمان بیشتری بخرند. قطری‌ها دست کم در سال گذشته تفاهم‌نامه‌ها و قراردادهای خود را برای صادرات آل. ان. جی به کشورهای چین، لهستان، امارات، اسپانیا، هند، عمان، کویت، انگلیس، ژاپن، کویت و آمریکا را نهایی کرده‌اند و هم‌اکنون ۳۴ درصد بازار بزرگترین مصرف‌کننده آل. ان. جی دنیا یعنی کره جنوبی را در تسخیر دارند و این مسئله به منزله رسیدن خرگوش قطری به خط پایان نیست که آغاز راهی است و در این ماراتن نفس‌گیر ما هنوز به هروله مذاکرات دل‌بسته‌ایم.

اصلی‌ترین پروژه آل. ان. جی ایران یعنی پارس آل. ان. جی به دلیل موانع سیاسی ناشی از فشار دولت فرانسه و اتحادیه اروپا به شرکت فرانسوی توتال به عنوان یک همکار قدیمی ایران در توسعه میدان‌های گازی عملاً در تعلیق به سر می‌برند و توتال اعلام کرده است تمایل جدی برای ادامه همکاری تا زمان رفع موانع سیاسی ندارد. حتی سیف‌الله جشن‌ساز مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران اخیراً اعلام کرده که توتال دفع‌الوقت کرده است و ایران سعی دارد شرکای دیگری را جایگزین کند. پروژه پرشین آل. ان. جی هم به دلیل ابهام در ادامه همکاری شرکت‌های اروپایی رپسول و شل نیز وضعیتی چون پارس آل. ان. جی دارد پروژه ایرانی ایران آل. ان. جی هم پیشرفت محسوس ندارد. آیا مشارکت آسیایی‌ها نظیر چین و مالزی می‌تواند طلسم ایران در بازار آل. ان. جی جهان را بشکند؟

حتماً داستان رقابت خرگوش و و لاک پشت را در مسابقه دو شنیده‌اید. آنجا که راوی داستان از آهسته و پیوسته راه رفتن لاک‌پشت و تند دویدن و به خواب رفتن خرگوش به این نتیجه می‌رسد که دوام و استمرار لاک پشت در راه رفتن راز موفقیت بودو نه تند دویدن و خوابیدن خرگوش اما...

اما دریغ که این داستان در برداشت ایران و قطر از میدان مشترک گازی پارس جنوبی مصداق پیدا نمی‌کند و مصداق آن را می‌توان به رقابت خرگوش قطری و لاک پشت ایرانی در بازار آل. ان. جی دنیا مشاهده کرد. کیست که اکنون منکر امپراطوری قطری‌ها در بازار جهانی آل. ان. جی شود؟ آنها با یک برنامه بلندمدت ابتدا اندونزی را از صدر جدول به زیر کشید و در یک دوره زمانی مصمم است با تولید ۷۷ میلیون تن آل. ان. جی یکه تازی‌اش را برای همیشه تثبیت کند. در این میان ایران به سه قلوهای خود یعنی پارس، پرشین و ایران آل. ان. جی به کندی راه می‌رود. سه قلوهای آل. ان. جی ایران با تعلق سیاسی بیش از اندازه شرکت‌های توتال، شل و رپسول و نیز کمبود سرمایه‌گذاری و ضعف تکنولوژی شرکت‌های ایرانی با تأخیر هر چه بیشتر روبه‌رو شده‌اند. مقامات دوحه می‌گویند تا سال ۲۰۱۰ حجم تولید آل. ان. جی خود را به ۷۷ میلیون تن در سال می‌رسانیم تازه آن زمان قرار است اولین محموله ایران وارد بازار شود که با روند بسیار کند فعلی زیاد نباید امیدوار بود کشور کوچک حاشیه‌نشین خلیج فارس به دلیل نداشتن مرز زمینی قابل اطمینان برای صدور گاز مشترک خود به جهان از طریق خط لوله، استراتژی صادرات گاز مایع با کشتی را در دستور خود قرار داده است. آیا ما نباید نسبت به برداشت روزافزون و غیرصیانتی قطری‌ها از مخازن گازی پارس جنوبی و نفوذ هر چه بیشتر آنها به بازارهای جهانی گاز و تنگ‌تر شدن دروازه‌های ورود ایران نگران باشیم؟ قطری‌ها با تمام خریداران

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
مجمع علوم انسانی